

نگاهی به روند اجرای پروژه های ابلاغی اقتصاد مقاومتی در وزارت علوم

یکی از مخاطبین ابلاغیه های ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بوده است. در قالب ابلاغیه ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ این ستاد، ۴ پروژه برای این وزارتخانه به عنوان اولویت های اجرایی سال ۹۵ در زمینه اقتصاد مقاومتی مشخص شده اند.

در ابتدای امسال و همزمان با نامگذاری سال ۹۵ با عنوان «اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» از سوی مقام معظم رهبری، ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی برخی از پروژه های وزارتخانه ها و دستگاه های مختلف دولتی و غیردولتی را به عنوان اولویت های اجرایی آنها در سال ۹۵ در زمینه اقتصاد مقاومتی مشخص کرد.

این پروژه ها متناسب با ۱۲ برنامه ملی که در راستای پیاده سازی سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی در کشور در نیمه دوم سال گذشته به تصویب رسیده بودند، انتخاب شده اند و با صدور ابلاغیه هایی توسط ریاست این ستاد (معاون اول رئیس جمهور) به وزارتخانه ها و دستگاه های مختلف در مسیر اجرا قرار گرفته اند.

براساس ۹ ابلاغیه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی از ۳۰ فروردین تا ۲ تیر امسال، مجموعاً ۱۲۱ پروژه برای ۲۲ دستگاه دولتی (شامل ۱۳ وزارتخانه و ۳ معاونت رئیس جمهور) و ۱ دستگاه غیردولتی (سازمان صدا و سیما) به عنوان اولویت های اجرایی آنها در سال ۹۵ در زمینه اقتصاد مقاومتی مشخص شده است. یکی از مخاطبین ابلاغیه های ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بوده است. در قالب ابلاغیه ۳۰ اردیبهشت ماه امسال این ستاد، ۴ پروژه برای این وزارتخانه به عنوان اولویت های اجرایی سال ۹۵ در زمینه اقتصاد مقاومتی مشخص شده اند. تمامی این پروژه ها، مرتبط با برنامه ملی «توسعه اقتصاد دانش بنیان» است. در جدول زیر، فهرست پروژه های ابلاغی ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و ارتباط هر یک از پروژه ها با بندهای مختلف سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی تبیین شده است:

همانطور که در جدول فوق مشخص است هیچ کدام از پروژه های ابلاغی ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارتباط خاصی با بندهای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی ندارد. با این وجود، اجرای هر کدام از این پروژه ها، مزایای مهمی برای کشور به همراه دارد که عبارتست از:

شماره	عنوان پروژه	ارتباط با بندهای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
1	بازنگری و اصلاح نظام آموزش عالی کشور در جهت ارزش آفرینی و کارآفرینی	-
2	طراحی و پیاده سازی نظام آمایش آموزش عالی و پژوهش به منظور مأموریت‌گرا کردن فعالیت‌های مؤسسات آموزش عالی و پژوهش کشور	-
3	تبدیل 5 دانشگاه و واحد پژوهش برتر کشور به تراز بین‌المللی	-
4	طراحی الگوی تغییر و ارتقای دانشگاه‌ها در حل مشکلات کلان، دستگامی و بنگاه‌های اقتصادی کشور	-

الف- پروژه شماره ۱ (بازنگری و اصلاح نظام آموزش عالی کشور): در نظام فعلی آموزش عالی کشور، کارآفرینی محلی از اعراب ندارد و دارای جایگاه خاصی نیست، بنابراین در صورتی که این نظام آموزشی در راستای ارزش آفرینی و کارآفرینی بازنگری و اصلاح شود، مشکلات اشتغال زایی فارغ التحصیلان دانشگاهی به مرور کاهش پیدا می‌کند و مسئولان کشورمان با گروه عظیمی از فارغ التحصیلان دانشگاهی بیکار رو به رو نمی‌شود.

ب- پروژه شماره ۲ (طراحی و پیاده سازی نظام آمایش آموزش عالی و پژوهش): با اجرای این پروژه، آموزش عالی و پژوهش در کشور هدفمند می‌شود. در نتیجه، رشته‌های دانشگاهی متناسب با نیازهای کشور و منطقه ای که دانشگاه در آن واقع است، ایجاد می‌شوند و مسئولان کشور با رشد بی‌رویه فارغ التحصیلان رشته‌هایی که مورد نیاز آن منطقه یا کشور نیستند و کار مرتبط با رشته آنها موجود نیست، رو به رو نمی‌شود.

ج- پروژه شماره ۳ (تبدیل برخی دانشگاه‌ها و واحدهای پژوهشی به تراز بین‌المللی): کاهش هزینه تحقیقات، استفاده از توانمندی کشورهای دیگر، گردش‌نخبگان و جذب دانشجوی خارجی در دانشگاه‌های داخل، از جمله مزایای اجرای این پروژه هستند.

د- پروژه شماره ۴ (طراحی الگوی تغییر و ارتقای دانشگاه‌ها در حل مشکلات کشور): استفاده از ظرفیت دانشگاه‌ها در حل مشکلات کشور و تربیت فارغ التحصیلان کارآمد و متناسب با نیاز کشور، از جمله مزایای اجرای این پروژه هستند.

نگاهی به روند اجرای پروژه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در نیمه نخست امسال

تمام ابلاغیه های ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به دستگاه های مختلف از جمله وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای تعیین اولویت های اجرایی (پروژه های اولویت دار) آنها در سال ۹۵ در زمینه اقتصاد مقاومتی شامل یک بخش مشترک ۵ بندی است. براساس بندهای مذکور، دستگاه های مختلف موظف شدند اقدامات زیر را در رابطه با اجرای پروژه های مذکور مدنظر قرار دهند:

۱- اجرا و تکمیل پروژه های مصوب برای اجرا در سال ۹۵ توسط «دستگاه مجری» با اولویت و در چارچوب «نظام یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی»

۲- صدور حکم برای معاون و یا معاونین ذیربط «دستگاه مجری» بعنوان مجری هر یک از این پروژه ها و معرفی آنها به دبیرخانه ستاد با قید فوریت و حداکثر ظرف مدت دو روز پس از ابلاغ این مصوبه

۳- تهیه «برنامه عملیاتی» برای هر یک از پروژه ها در چارچوب منشور پروژه مندرج در «نظام یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی» توسط مجری منصوب از سوی وزیر و یا بالاترین مقام «دستگاه مجری» و ارائه آنها به دبیرخانه ستاد پس از تایید رئیس دستگاه اجرایی ظرف مدت یک هفته پس از ابلاغ این مصوبه

۴- انجام کلیه اقدامات لازم برای تأمین مالی هر یک از پروژه های مصوب توسط «دستگاه مجری» با هدف اجرای این پروژه ها طبق زمانبندی مصوب

۵- گزارش اقدامات بعمل آمده برای اجرای هر یک از پروژه ها و عملکرد در چارچوب «نظام یکپارچه پیشبرد و پایش اقتصاد مقاومتی» و شاخص های مصوب ستاد به دبیرخانه ستاد توسط «دستگاه مجری» هر دو هفته یکبار به صورت مستمر

با این وجود، تاکنون هیچ گزارشی از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی درباره روند اجرای ۴ پروژه تعیین شده توسط این ستاد برای این وزارتخانه در نیمه نخست سال جاری منتشر نشده است. علاوه بر این، همچنان اطلاعات خاصی درباره مجری و برنامه عملیاتی این پروژه ها توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی رسانه ای نشده است. صرفاً محمد فرهادی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در اوایل تیرماه امسال در طی حکمی وحید احمدی، معاون پژوهش و فناوری این وزارتخانه را به عنوان مسئول پیگیری طرح های اقتصاد مقاومتی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری منصوب کرد. همچنین فرهادی در اواسط مهرماه امسال، در احکام جداگانه ای وحید احمدی، معاون پژوهش و فناوری این وزارتخانه را به عنوان جانشین وزیر در ستاد اقتصاد مقاومتی و مجتبی شریعتی نیاسر، معاون آموزشی این وزارتخانه را به عنوان مجری پروژه در این ستاد منصوب کرد.

در ادامه، نگاهی به روند اجرای پروژه های ابلاغی ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در نیمه نخست امسال می اندازیم:

۱- پروژه شماره ۱ (بازنگری و اصلاح نظام آموزش عالی کشور در راستای ارزش آفرینی و کار آفرینی):

به نظر می رسد کار خاصی در این زمینه در نیمه نخست امسال انجام نشده است و مسئولان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری همچنان در حال برنامه ریزی درباره نحوه اجرای این پروژه هستند.

۲- پروژه شماره ۲ (طراحی و پیاده سازی نظام آمایش آموزش عالی و پژوهش با هدف مأموریت گرا کردن فعالیت های موسسات آموزش عالی و پژوهشی):

ساماندهی وضعیت پذیرش دانشجو، نحوه تعیین ظرفیت رشته های دانشگاهی، تصویب رشته های جدید و توسعه فضای آموزشی کشور در کنار صدور مجوز برای مقاطع مختلف تحصیلی با توجه به ظرفیت های منطقه ای، نیاز به تدوین برنامه جامعی را در قالب سند آمایش آموزش عالی آشکار نموده است. سندی که به دنبال توسعه هوشمند و هدفمند آموزش عالی مبتنی بر آمایش سرزمینی باشد. رهبر معظم انقلاب در دیدار با جمعی از اساتید دانشگاه ها در شهریورماه ۸۹ به این موضوع اشاره کردند و نهایتاً بعد از تأکيدات مکرر ایشان در سال های اخیر بر ضرورت تدوین هر چه سریعتر سند مذکور، بهمن ماه ۹۴ طرح وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در این زمینه به تصویب ستاد نقشه جامع علمی کشور رسید و برای تصویب نهایی، در دستور کار شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار گرفت. اواخر اسفندماه ۹۴، طرح آمایش آموزش عالی در این شورا نیز تصویب شد. بر همین اساس هم انتظار می رفت این پروژه (سند) در سال جاری وارد فاز اجرایی شود اما مسئولان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری همچنان در حال برنامه ریزی درباره شیوه اجرای آن هستند. به عنوان مثال، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در دوازدهمین نشست شورای عمومی معاونان و مدیران این وزارتخانه در ابتدای شهریورماه امسال اعلام کرد که ساماندهی و توسعه آموزش عالی کشور بر اساس این پروژه (سند آمایش آموزش عالی) صورت می گیرد و کاری است که باید به تدریج و گام به گام اجرا شود و این وزارتخانه هم اکنون در حال تدوین شیوه های اجرایی شدن آن است که به زودی نهایی و ابلاغ می شود. در همین راستا، نیز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حال بررسی طرح ادغام دو دانشگاه مهارتی کشور (دانشگاه جامع علمی و کاربردی و دانشگاه فنی و حرفه ای) است. بنابراین در مجموع، می توان گفت که این پروژه در حال انجام است ولی در نیمه نخست امسال به کندی پیش رفته است.

۳- پروژه شماره ۳ (تبدیل ۵ دانشگاه و واحد پژوهش برتر کشور به تراز بین المللی):

تبدیل ۵ دانشگاه و واحد پژوهش برتر کشور به تراز بین المللی مسئله ای است که ماه هاست مکررا توسط مدیران ارشد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بیان شده است ولی تاکنون هیچ برنامه عملی درباره این موضوع ارائه نشده و حتی نام دانشگاه ها و واحدهای پژوهشی مذکور هم به تصویب نرسیده و رسانه ای نشده است. البته به صورت کلی، بین المللی سازی آموزش عالی یکی از اولویت های اصلی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در دولت یازدهم بخصوص در شرایط پسابرجام است و این وزارتخانه به طور جدی پیگیر اجرای این موضوع است.

۴- پروژه شماره ۴ (طراحی الگوی تغییر و ارتقای دانشگاه ها در حل مشکلات کشور):

به نظر می رسد در این زمینه نیز که یک پروژه کلان مانند پروژه شماره ۱ است، کار خاصی در نیمه نخست امسال انجام نشده است یا اطلاع رسانی لازم در این زمینه صورت نگرفته است.

جمع بندی

بررسی روند اجرای ۴ پروژه ابلاغی ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در نیمه نخست سال جاری، نشان می دهد که این وزارتخانه کارنامه درخشانی در زمینه اجرای اقتصاد مقاومتی نداشته است و نمره قابل قبولی در این زمینه نمی گیرد زیرا اکثر پروژه های مذکور هنوز وارد فاز اجرایی نشده اند و هنوز حتی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برنامه مشخصی برای اجرای پروژه هایی مانند بازنگری و اصلاح نظام آموزش عالی کشور در راستای ارزش آفرینی و کارآفرینی و تبدیل ۵ دانشگاه و واحد پژوهش برتر کشور به تراز بین المللی ارائه نداده است. در واقع، تنها پروژه ابلاغی ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که در حال انجام است، طراحی و پیاده سازی نظام آمایش آموزش عالی و پژوهش است که سند آن اواخر اسفندماه سال گذشته به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده است.